

Nr 683

Av herrar Börjesson i Falköping och Gomér, *om en fond för kulturella aktiviteter bland finländare i Sverige.*

(Lika lydande med motion nr 549 i Första kammaren)

När det gäller den invandrade arbetskraftens situation i vårt land har under de allra senaste åren från samhällets sida stor uppmärksamhet fästs vid främst de sociala problem som mött de utlänningar som sökt sig hit. I syfte att underlätta utlänningars anpassningsmöjligheter till svenskt samhällsliv och speciellt arbetslivet har man framför allt sökt att effektivisera informationsverksamheten. Det är av utomordentligt stor betydelse att denna verksamhet ytterligare utvidgas främst med tanke på att vi en lång tid framöver enligt gjorda prognoser kan räkna med behov av utländsk arbetskraft.

Bland invandrare utgör finländare det största antalet. Enligt uppgifter från arbetsmarknadsmyndigheterna uppgick finska arbetsanställda här i landet i oktober 1966 till närmare 73 000. I denna siffra ingick inte företag med fem eller mindre antal anställda. Den överlägset största delen av de noterade finländska anställda är helt finskspråkig. Språksvårigheterna har bl. a. lett till att finländare föredragit att umgås med varandra med den påföljd att färdigheterna i svenska språket inte kunnat utvecklas i den utsträckning att de kunde underlätta anpassningsmöjligheterna i främst arbetslivet.

Förutom vissa sociala problem som helt naturligt kan uppstå har finländsk arbetskraft också fått vidkännas ekonomiska förluster. Genom att de, oftast på grund av språksvårigheter, inte fått kännedom om t. ex. vårt beskattningssystem har de i inte ringa omfattning gått miste om återbäring av överskjutande preliminär skatt. Informationen från svensk sida har varit ytterligt bristfällig i detta hänseende. Vissa åtgärder har under senaste tiden vidtagits för att förbättra informationen på detta område, men de är knappast tillfyllest för att helt eliminera de missförhållanden som kan uppstå. Det vore önskvärt om man på arbetsplatser kunde meddela en mer direkt personlig information om bl. a. så väsentliga frågor som beskattningssystemet och de sociala förmåner som all arbetskraft kan tillgodoräkna sig.

Även om sålunda informationen i viss mån förbättrats kan den under inga förhållanden bidra till att redan »förlorade» skattepengar återföres till vederbörande finländare. En undersökning som gjorts inom Centraförbundet för finska föreningar visar att det enbart mellan åren 1948—1951 fanns 4 333 finska medborgare som under dessa år mist sammanlagt 289 477 kronor till den svenska skattekitan. Man kan peka på främst två orsaker till dessa missförhållanden. På grund av språksvårigheter har respektive

finländska deklaranter vid deklarationsförfarandet förväxlat kolumnerna för namn och yrke och på så sätt hamnat i fel register hos skattemyndigheter. I andra fall har man helt enkelt underlåtit att uppge ny adress efter flyttning antingen från eller inom landet, beroende på att man inte haft kännedom om eventuellt tillgodohavande i fråga om inbetalda skattepengar. På så sätt har skattsedlarna inte nått vederbörande.

I första hand bör det självfallet vara en angelägenhet för svenska myndigheter att med effektiva åtgärder motverka dylika missförhållanden, framför allt genom grundlig informationsverksamhet på området. De felaktigheter som redan uppstått kan emellertid inte repareras, och även om informationen effektiviseras för framtiden torde man kunna räkna med att problem av denna art även framdeles kan uppstå.

Efter ett antal år kan självfallet de enskilda finländare som drabbas inte räkna med att få tillbaka sin överskjutande preliminärskatt. Vi anser det emellertid stötande att dessa pengar hamnar hos svenska staten, emedan de i själva verket tillhör finländare som arbetat här. Vissa önskemål har uttalats om att dessa pengar skulle samlas till en fond, ur vilken medel skulle fördelas för kulturella ändamål bland den här arbetande finländska befolkningen. Vi delar helt denna uppfattning, då vi anser det vara mer rättvist att dessa pengar på ett positivt sätt ändå kommer finländare till godo.

I Sverige bedriver finländare en mycket aktiv föreningsverksamhet i syfte att i främst kulturellt avseende bevaka de finländska invandrarnas intressen. Antalet föreningar uppgår till ca 60 och det sammanlagda medlemsantalet till ca 20 000.

Med hänsyn till den aktivitet man från Finlands sida utvecklar när det gäller att bereda den finländska arbetskraften möjligheter till positiva verksamheter synes det oss i hög grad angeläget att man i Sverige, där denna arbetskraft gör sina insatser, också på alla sätt medverkar till att eliminera missförhållanden av den art vi här påtalat. Vi vill därför bestämt hävda angelägenheten av att man tillstyrker begäran om att av de skattepengar, som finländare gått miste om och som av en eller annan anledning i stället hamnat hos svenska staten, bildas en finländsk kulturfond till gagn för den här arbetande finländska arbetskraften. En sådan fond kan förslagsvis förvaltas av Centralförbundet för finska föreningar samt representanter för lämplig svensk myndighet.

Äberopande vad vi ovan anfört hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhänga om skyndsamt utredning i syfte att undersöka möjligheterna att av den överskjutande preliminära skatt som finländsk arbetskraft gått miste om bilda en fond för kulturella aktiviteter bland den finländska arbetskraften i Sverige.

Stockholm den 26 januari 1967

Bengt Börjesson (cp)
i Falköping

Dav. Gomér (cp)